

На основу члана 50. став (1) Правилника Централне банке Босне и Херцеговине, број: УВ-104-01-1-1-116/15 од 28.12.2015. године, УВ-122-01-1-1045-11/21 од 28.04.2021. године и УВ-104-01-1-1425-15/21 од 29.06.2021. године, гувернер Централне банке Босне и Херцеговине доноси

МЕТОДОЛОГИЈУ за компилирање индикатора финансијског здравља

ДИО ПРВИ – УВОД

Члан 1. (Предмет)

(1) Овом методологијом утврђују се елементи за компилирање индикатора финансијског здравља. Основ за компилирање индикатора финансијског здравља базира се на Водичу за компилирање индикатора финансијског здравља Међународног монетарног фонда (енгл. Financial soundness indicators compilation guide – International Monetary Fund, 2019; у даљем тексту: Водич).

(2) Индикатори финансијског здравља су индикатори који одражавају тренутно финансијско здравље финансијских институција једне земље.

(3) Индикатори финансијског здравља се израчунавају и дисеминирају у сврху подршке макропруденцијалне анализе која представља оцјену снаге и осјетљивости финансијског система, с циљем очувања финансијске стабилности, а посебно спречавања могуће пропасти финансијског система.

(4) Централна банка Босне и Херцеговине преузима податке од Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине и Агенције за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: агенције), на обрасцу који дефинише Централна банка Босне и Херцеговине.

Члан 2. (Скраћенице)

За потребе ове методологије користе се сљедеће скраћенице:

- a) АБРС Агенција за банкарство Републике Српске,
- b) Агенције АБРС и ФБА,
- c) ASF Расположиво стабилно финансирање (енгл. Available Stable Funding),
- d) BCBS Базелски комитет за банкарску супервизију (енгл. Basel Committee on Banking Supervision),
- e) БиХ Босна и Херцеговина,
- f) ЦББиХ Централна банка Босне и Херцеговине,
- g) CET1 Редовни основни капитал (енгл. Common Equity Tier1),
- h) COREP Стандардизовани регулаторни извјештај (енгл. The Common Reporting Framework),
- i) ЕУ Европска унија,
- j) ФБА Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине,
- k) ФБиХ Федерација Босне и Херцеговине,
- l) FSI Индикатори финансијског здравља (енгл. Financial Soundness Indicators, FSI),
- m) LCR Коефицијент покрића ликвидности (енгл. Liquidity Coverage Ratio),
- n) ММФ Међународни монетарни фонд (енгл. International Monetary Fund, IMF),
- o) MPC Међународни рачуноводствени стандарди,

- p) МСФИ Међународни стандарди финансијског извјештавања,
- q) NPA Неквалитетна актива (енгл. Nonperforming assets),
- r) NPISHs Непрофитне институције које служе домаћинствима (енгл. Nonprofit institutions serving households),
- s) NPL Неквалитетни кредити (енгл. Nonperforming loans),
- t) NSFR Коефицијент нето стабилних извора финансирања (енгл. Net Stable Funding Ratio)
- u) ROAA Поврат на просјечну активу (енгл. Return on Average Assets),
- v) ROAE Поврат на просјечан капитал (енгл. Return on Average Equity),
- w) РС Република Српска,
- x) RSF Потребно стабилно финансирање (енгл. Required Stable Funding).

Члан 3.

(Тип и обухват FSI)

- (1) Тип и обухват FSI који се компилирају и дисеминурају разликује се у појединим земљама.
- (2) FSI за депозитне институције (посебно основни сет), сматрају се кључним индикаторима за анализу стања финансијског система.
- (3) ЦББиХ компилира FSI искључиво за банкарски сектор, првенствено због највећег учешћа тог сектора у укупном финансијском систему. На основу агенцијских података по појединачним банкама, ЦББиХ агрегира податке и израчунава FSI за банкарски сектор у БиХ.
- (4) У складу са Водичем ревидирана је и проширена листа FSI за депозитне институције, те су у индикаторе инкорпорисани међународни базелски стандарди за капитал и ликвидност.

Члан 4.

(Рачуноводствени оквир)

- (1) Подаци агенција приказују се на резидентној бази, као тзв. домаћи консолидовани подаци. Достављају се квартално, почевши од краја другог квартала 2003. године, док су подаци за 2000., 2001. и 2002. годину приказани на годишњем нивоу.
- (2) Агенције достављају ЦББиХ податке шест седмица по истеку квартала, док податке за четврти квартал достављају по истеку десет седмица од краја године.
- (3) Важећи рачуноводствени оквир за банке у РС се заснива на Закону о рачуноводству и ревизији РС („Службени гласник РС“, бр. 94/15 и 78/20) и Правилнику о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за банке и друге финансијске организације („Службени гласник РС“, бр. 106/15). Важећи рачуноводствени оквир за банке у ФБиХ се заснива на Закону о рачуноводству и ревизији у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, број: 15/21) и Правилнику о контном оквиру, садржају конта и примјени контног оквира за банке и друге финансијске организације („Службене новине ФБиХ“, број: 81/21).
- (4) Вредновање и класификација финансијске имовине усклађени су са међународним стандардом финансијског извјештавања 9 – Финансијски инструменти (МСФИ 9) који је замијенио МРС 39 и у примјени је од 01.01.2018. године.
- (5) У Прилогу I, који чини саставни дио ове методологије, наведени су подзаконски акти агенција којима се регулише рад банака, у којима су, између осталог, детаљније дефинисане позиције из извјештајног обрасца које су улазни подаци за компилирање FSI.

ДИО ДРУГИ – ВРСТЕ УЛАЗНИХ ПОДАТАКА

Члан 5.

(Врсте улазних података)

(1) Агенције достављају ЦББиХ податке за појединачне комерцијалне банке из своје надлежности, у апсолутним износима у КМ валути на извјештајном обрасцу за компилацију FSI. Извјештајни образац за компилацију FSI представља стандардну извјештајну форму базирану на Водичу. На основу улазних података израчунавају се FSI, а захваљујући стандардизованој извјештајној форми омогућена је успоредивост индикатора међу различитим земљама.

(2) Извјештајни образац садржи податке из биланса успјеха, биланса стања и додатне меморандум ставке. Класификација билансних позиција приказана у извјештајном обрасцу и дефинисана у складу са Водичем разликује се од прописаних рачуноводствених и регулаторних форми извјештавања у БиХ.

Образац 1. Депозитне институције

Биланс успјеха	Биланс стања
1. Каматни приходи	14. Укупна актива (= 15 + 16 = 23 + 31)
i. Бруто каматни приходи	15. Нефинансијска актива
ii. Минус резервисања за акумулиране камате на некавалитетну активу	16. Финансијска актива
2. Каматни расходи	17. Валута и депозити
3. Нето каматни приход (= 1 – 2)	18. Кредити (умањени за резервисања за некавалитетне кредите)
4. Некаматни приходи	i. Бруто кредити
i. Приходи по основу накнада и провизија	i.i. Међубанкарски кредити
ii. Добици или губици по основу трговања финансијским инструментима	i.i.i. Резиденти
iii. Нето приходи од повезаних лица и неконсолидованих филијала	i.i.ii. Нерезиденти
iv. Остали приходи	i.ii. Небанкарски кредити
5. Бруто приходи (= 3 + 4)	i.ii.i. Централна банка
6. Некаматни расходи	i.ii.ii. Генерална влада (централна и локална влада)
i. Трошкови плата и доприноса	i.ii.iii. Остале финансијске корпорације
ii. Остали трошкови	i.ii.iv. Нефинансијске корпорације
7. Трошкови исправке вриједности ризичне активе и резервисања за потенцијалне обавезе и остала вриједносна усклађивања (нето)	i.ii.v. Остали домаћи сектори
i. Трошкови исправке вриједности за кредите	i.ii.vi. Нерезиденти
ii. Трошкови исправке вриједности остале ризичне активе	ii. Резервисања за некавалитетне кредите
8. Добит прије пореза (= 5 – (6 + 7))	19. Дужничке хартије од вриједности
9. Порези	20. Акције и учешћа у инвестиционим фондовима
10. Нето добит после пореза (= 8 – 9)	21. Финансијски деривати
11. Остала свеобухватна добит (губитак) умањена за порезе	22. Остала финансијска актива
12. Дивиденде	23. Обавезе (= 28 + 29 + 30)
13. Задржана добит (= 10 – 12)	24. Валута и депозити
	i. Депозити (умањени за депозите банака и осталих финансијских институција)
	ii. Међубанкарски депозити (укључују депозите банака и осталих финансијских институција)
	ii.i. Резиденти
	ii.ii. Нерезиденти
	iii. Остала валута и депозити
	25. Кредити
	26. Дужничке хартије од вриједности
	27. Остале обавезе
	28. Укупне финансијске обавезе (= 24 до 27)
	29. Финансијски деривати и опције запосленика на акције банке
	30. Општи исправци вриједности и остала резервисања
	31. Капитал и резерве
	32. Укупна пасива (= 23 + 31 = 14)

Меморандум ставке

Регулаторни подаци

33. Основни капитал (Tier 1) умањен за одговарајуће супервизорске одбитке
34. Редовни основни капитал (СЕТ 1) умањен за одговарајуће супервизорске одбитке
35. Додатни основни капитал (АТ1) умањен за одговарајуће супервизорске одбитке
36. Допунски капитал умањен за одговарајуће супервизорске одбитке
37. Tier 3 капитал
38. Остали супервизорски одбици
39. Укупни регулаторни капитал (= 33 + 36+ 37- 38)
40. Укупан износ изложености ризику
41. Изложеност стопе финансијске полуге (Basel III)
42. Заштитни слој ликвидности
43. Укупни нето ликвидносни одливи
44. Расположено стабилно финансирање
45. Потребно стабилно финансирање
46. Велике изложености

Додатни подаци за израчун FSI

47. Ликвидна актива
 48. Краткорочне финансијске обавезе
 49. Неквалитетна актива (NPA)
 50. Укупна финансијска актива
 51. Неквалитетни кредити (NPL)
 52. Кредити у иностраној валути и индексирани кредити
 53. Обавезе деноминирани у страним валутама
 54. Укупна нето отворена позиција у иностраној валути
 55. Кредити приватном сектору
 56. Концентрација кредита према економској дјелатности (3 највеће изложености искључујући изложености према дјелатностима К и О)
 57. Добит прије пореза - ануализирана
 58. Нето добит (послије пореза) - ануализирана
 59. Просјечна актива
 60. Просјечан капитал и резерве
-

Члан 6.**(Подаци из биланса успјеха)**

- (1) У билансу успјеха приказани су подаци о приходима, расходима и пословном резултату банака од почетка календарске године до краја извјештајног периода.
- (2) Основне категорије у билансу успјеха дефинисане су како слиједи:
 - a) Укупан приход представља збир нето каматних прихода и оперативних прихода,
 - b) Нето каматни приход представља разлику између каматних прихода и каматних расхода,
 - c) Оперативни приходи представљају све остварене приходе банака изузев каматних прихода,
 - d) Некаматни расходи састоје се од оперативних трошкова из редовног банкарског пословања, а укључују трошкове плате и доприноса, трошкове власничке имовине и опреме, као што је редовно одржавање и поправци, плаћање закупнина и остале оперативне трошкове.
 - e) Добит прије пореза представља разлику између укупног прихода, некаматних расхода и трошкова исправке вриједности ризичне активе и резервисања за потенцијалне обавезе и остала вриједносна усклађивања,
 - f) Нето добит представља добит након опорезивања која је расположива за капитализацију и исплату дивиденди.

Члан 7.**(Подаци из биланса стања)**

- (1) У билансу стања, односно извјештају о финансијској позицији, приказани су подаци о имовини, обавезама и капиталу банака на крају извјештајног периода.

- (2) Укупна актива дефинисана Водичем приказана је на нето основи и умањена је искључиво за резервисања за неквалитетне кредите који су распоређени у ниво кредитног ризика 3 (Образац 1).
- (3) Укупна актива се састоји од нефинансијске и финансијске активе.
- (4) Водичем је дефинисана класификација финансијске активе и пасиве како слиједи: валута и депозити, кредити, власничке акције и учешћа у инвестиционим фондовима (актива), финансијски деривати и остала актива/пасива.
- (5) Валута се састоји од новчаница и кованица фиксне номиналне вриједности.
- (6) Депозити у активи банке укључују сва потраживања од централних банака и осталих депозитних институција изузев пласмана другим банкама, која се евидентирају као међубанкарски кредити.
- (7) Нето кредити (ставка 18., Образац 1.) су умањени за резервисања за неквалитетне кредите односно за очекиване кредитне губитке обрачунате за кредитне изложености распоређене у ниво кредитног ризика 3.
- (8) Резервисања за неквалитетне кредите представљају резервисања за кредите који су распоређени у ниво кредитног ризика 3. Банке за изложености распоређене у ниво кредитног ризика 3 обрачунавају очекиване кредитне губитке до истека рочности изложености.
- (9) Дужничке хартије од вриједности су финансијски инструменти који имаоцу дају право на наплату главнице и камата.
- (10) Депозити у пасиви банке састоје се од депозита који укључују све депозите резидената и нерезидената изузев депозита финансијских корпорација, међубанкарских депозита и осталих депозита.
- (11) Општи исправци вриједности и остала резервисања евидентирани су на страни пасиве (ставка 30., Образац 1).
- (12) Укупни капитал представља разлику између укупне активе и обавеза банке.

Члан 8.

(Меморандум ставке)

- (1) Меморандум ставке односе се на податке који нису директно расположиви из финансијских извјештаја, а потребни су за израчунавање FSI индикатора. Дијеле се на супервизорске податке и додатне податке за израчун FSI.
- (2) Супервизорски подаци су дефинисани у важећим подзаконским актима агенција и извјештавају се према стандардизованом регулаторном извјештајном оквиру (енг. COREP - The Common Reporting Framework).
- (3) Стандардизовани регулаторни извјештајни оквир за банке у БиХ обухваћа извјештаје за адекватност капитала, кредитни, оперативни и тржишни ризик, стопу финансијске полуге, ризик ликвидности и велике изложености.
- (4) Супервизорски подаци потребни за израчунавање адекватности капитала, кредитног, оперативног и тржишног ризика, стопе финансијске полуге, ризика ликвидности и великих изложености усклађени су са стандардима односно минималним захтјевима из Базел III међународног регулаторног оквира.

СУПЕРВИЗОРСКИ ПОДАЦИ

Члан 9.

(Основни капитал - Tier 1)

Основни капитал банке састоји се од збира редовног основног капитала након регулаторног усклађивања и додатног основног капитала након регулаторног усклађивања.

Члан 10.

(Редовни основни капитал - СЕТ1)

Редовни основни капитал (Common Equity Tier 1 – СЕТ 1) банке чине ставке које су расположиве за покриће ризика или губитака банке током њеног редовног пословања, у случају стечаја или пак ликвидације. Редовни основни капитал представља најквалитетнији слој капитала, а састоји се од акцијског капитала, рачуна премија на акције који се односе на инструменте редовног основног капитала, задржане добити, акумулисане остале свеобухватне добити, осталих резерви и резерви за опште банкарске ризике, након умањења за регулаторна усклађивања.

Члан 11.

(Додатни основни капитал - АТ 1)

Додатни основни капитал чине издани инструменти капитала након умањења за регулаторна усклађења, који не спадају у редовни основни капитал. Овај капитал састоји се од инструмената капитала који су издани и уплаћени и чију куповину директно или индиректно није финансирала банка и рачуна премија на акције које се односе на инструменте додатног основног капитала.

Члан 12.

(Допунски капитал -Т2)

- (1) Допунски капитал банке састоји се од ставки допунског капитала банке након умањења за регулаторна усклађења.
- (2) Допунски капитал банке састоји се од инструмената капитала и субординисаних дугова који не испуњавају услове за ставке редовног и додатног основног капитала, рачуна премија на дионице који се односе на инструменте допунског капитала и општих исправки вриједности за кредитне губитке до 1,25% износа изложености пондерисаних ризиком.
- (3) Допунски капитал не може бити већи од једне трећине основног капитала.

Члан 13.

(Регулаторни капитал)

- (1) Регулаторни капитал банке представља износ извора средстава који је банка дужна одржавати ради сигурног и стабилног пословања, односно испуњења обавеза према повјериоцима.
- (2) Регулаторни капитал представља збир основног и допунског капитала, након регулаторних усклађивања.

Члан 14.

(Укупан износ изложености ризику)

Укупан износ изложености ризику представља збир изложености пондерисане ризиком за кредитни ризик, тржишни ризик (ризик позиције, девизни и робни ризик), оперативни ризик, ризик намирења/слободне испоруке и ризик повезан с великим изложеностима које произилазе из ставки у књизи трговања.

Члан 15.

(Изложеност стопе финансијске полуге)

Укупна изложеност стопе финансијске полуге представља вриједност изложености имовине билансних позиција умањених за исправке вриједности и ванбилансних ставки умањених за резерве за кредитне губитке на које се примјењују конверзијски фактори у складу са разином ризика којима су ванбилансне ставке изложене.

Члан 16.

(Заштитни слој ликвидности)

(1) Заштитни слој ликвидности састоји се од ликвидне имовине нивоа 1 која учествује са минимално 60% у заштитном слоју ликвидности и ликвидне имовине нивоа 2 која учествује са максимално 40% у заштитном слоју ликвидности.

(2) Ликвидна имовина нивоа 1 је имовина изузетно високе ликвидности и кредитне квалитете, а укључује готовину, потраживања од ЦББиХ, вишак изнад обавезне резерве коју банке држе у ЦББиХ, потраживања од опште владе (централне владе БиХ, владе ФБиХ, владе РС и влада Брчко дистрикта), изложености према другим централним банкама и централним владама, изложености у облику покривених обвезница високе квалитете и остале ставке прописане подзаконским актима агенција.

(3) Ликвидна имовина нивоа 2 је имовина високе ликвидности и кредитне квалитете, а састоји се од ликвидне имовине нивоа 2а и ликвидне имовине нивоа 2б. Тржишна вриједност ликвидне имовине нивоа 2 подлијеже корективним факторима који су прописани подзаконским актима агенција.

Члан 17.

(Нето ликвидносни одливи)

(1) Нето ликвидносни одливи представљају збир ликвидносних одлива умањених за збир ликвидносних прилива.

(2) Ликвидносни одливи се израчунавају множењем преосталих стања различитих билансних и ванбилансних обавеза са стопама по којима се очекује да ће они истећи или бити повучени. Билансне и ванбилансне обавезе на које се израчунавају ликвидносни одливи односе се на преостали дио стабилних депозита становништва и других депозита становништва, преостале износе за друге обавезе које доспијевају у наредних 30 календарских дана, максимални износ неискориштених уговорених кредитних и ликвидносних линија који је могуће повући током наредних 30 календарских дана, те на остале ставке како је утврђено у подзаконским актима агенција.

(3) Ликвидносни приливи обухваћају само уговорне приливе који произлазе из изложености које нису доспјеле, те за које банка нема разлога очекивати неиспуњавање обавеза у року од наредних 30 календарских дана.

Члан 18.

(Расположиво стабилно финансирање)

(1) Расположиво стабилно финансирање (ASF) представља дио капитала и обавеза банке за који се очекује да је стабилан и да ће остати у банци током једногодишњег временског хоризонта.

(2) Износ расположивог стабилног финансирања израчунава се множењем рачуноводствене вриједности разних врста обавеза и регулаторног капитала са одговарајућим факторима ASF, који у обзир узимају преостали уговорени рок до доспијећа обавеза.

(3) Расположиви стабилни извори финансирања (капитал, узети дугорочни кредити, стабилни депозити) морају бити већи од потребних стабилних извора који се процјењују на основу рочности имовине и ванбилансних обавеза.

Члан 19.

(Потребно стабилно финансирање)

Потребно стабилно финансирање (RSF) израчунава се множењем ставки активе и ванбилансних изложености банке са одговарајућим корективним факторима. Оним облицима имовине које карактерише виши степен ликвидности односно утрживости додјељује се нижи корективни фактор.

Члан 20.
(Велике изложености)

Велика изложеност дефинише се као изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица, ако је њена вриједност једнака или већа од 10% признатог односно регулаторног капитала. Изложеност представља било која имовина и ванбилансна ставка без примјене пондера ризика како је дефинисано у сврху израчуна капиталних захтјева за кредитни ризик по стандардизованом приступу.

ДОДАТНИ ПОДАЦИ ЗА ИЗРАЧУН FSI

Члан 21.
(Основна ликвидна средства)

Основна ликвидна средства, односно ликвидна средства у ужем смислу, састоје се од готовине и депозита и других финансијских средстава с роком доспијећа мањим од три мјесеца, не рачунајући међубанкарске депозите.

Члан 22.
(Краткорочне финансијске обавезе)

Краткорочне финансијске обавезе су обавезе са преосталим роком до доспијећа једнаким или мањим од три мјесеца увећане за нето тржишну вриједност финансијских позиција деривата (пасива умањена за активу), укључујући обавезе према другим банкама.

Члан 23.
(Неквалитетна актива)

(1) Неквалитетну активу чине билансне и ванбилансне изложености банке које се налазе у статусу неизмирења обавеза, тј. које су распоређене у ниво кредитног ризика 3.

(2) Неквалитетном активом односно изложеностима у статусу неизмирења обавеза третирају се оне изложености у којима дужник касни са отплатом доспјелих обавеза према банци дуже од 90 дана у материјално значајном износу, и/или за које банка сматра извјесним да дужник неће у потпуности измирити своје обавезе према банци, њеном матичном друштву или било којем од њених зависних друштава правног лица не узимајући у обзир могућност наплате из колатерала.

Члан 24.
(Неквалитетни кредити)

Неквалитетни кредити су кредити у статусу неизмирења обавеза, односно кредити који су распоређени у ниво кредитног ризика 3.

Члан 25.
(Индексирани и кредити у страним валутама)

Индексирани кредити или кредити с валутном клаузулом јесу кредити пласирани у КМ, чија је отплата дуга везана за неку страну валуту. Овакви кредити се пласирају ради заштите зајмодавца од инфлације или девизног ризика. Кредити у страним валутама представљају кредитне пласиране у страниој валути, чија је отплата такође у страниој валути. Ови кредити су до краја четвртог квартала 2011. године били приказани на нето основи, односно умањени за исправку вриједности, а од првог квартала 2012. године су приказани на бруто основи.

Члан 26.

(Обавезе у страним валутама)

Обавезе у страним валутама представљају оне обавезе које су плативе у валути различитој од домаће валуте, те обавезе које су плативе у домаћој валути, при чему је износ који треба бити плаћен везан за страну валуту.

Члан 27.

(Нето девизна позиција)

(1) “Индивидуална девизна позиција” (отворена позиција) представља разлику између ставки које се односе на поједину страну валуту (у даљем тексту: ставке) у активи и пасиви биланса банке (злато и други племенити метали сматрају се страном валутом), изражених у КМ, с потенцијалном добити или губитком (позитивном или негативном курсном разликом). Потенцијална добит или губитак се појављују у случају када се девизни курс по којем је извршено књижење ставки (у пословним књигама банке) разликује од девизног курса, који објављује ЦББиХ, на дан на који се утврђује њихова девизна позиција.

(2) Индивидуална девизна позиција обрачунава се као збир износа ставки активе узетих с предзнаком + (плус) и ставки пасиве узетих с предзнаком – (минус), при чему се у обрачун обавезно укључују и ванбилансне обавезе банке.

(3) Банка има “дугу позицију” одређене валуте ако је вриједност ставки активе већа од вриједности ставки пасиве, тј. ако је њихова разлика с предзнаком + (плус).

(4) Банка има “кратку позицију” одређене валуте ако је вриједност ставки активе мања од вриједности ставки пасиве, тј. ако је њихова разлика с предзнаком – (минус).

(5) “Девизна позиција” банке представља збир вриједности свих дугих и свих кратких индивидуалних девизних позиција банке.

Члан 28.

(Кредити приватном сектору)

Кредити приватном сектору укључују бруто кредите пласиране приватним нефинансијским предузећима, становништву и непрофитним институцијама које служе домаћинствима (NPISHs).

Члан 29.

(Концентрација кредита према економској дјелатности)

Концентрација кредита према економској дјелатности обухвата кредитне пласмане предузећима из три економске дјелатности према којима су банке у највећој мјери изложене.

Члан 30.

(Просјечна актива)

(1) Просјечна актива је просјечно стање активе у посматраном периоду.

(2) Просјечна актива израчунава се:

- a) у првом кварталу као просјек стања укупне активе на крају четвртог квартала претходне године и првог квартала текуће године,
- b) у другом кварталу као просјек стања укупне активе на крају четвртог квартала претходне године, првог и другог квартала текуће године,
- c) у трећем кварталу као просјек стања укупне активе на крају четвртог квартала претходне године, првог, другог и трећег квартала текуће године и
- d) у четвртном кварталу као просјек стања укупне активе на крају четвртог квартала претходне године и првог, другог, трећег и четвртог квартала текуће године.

Члан 31.
(Просјечни капитал)

- (1) Просјечни капитал представља просјечно стање укупног капитала из члана 7. став (12) ове методологије.
- (2) Просјечни капитал се израчунава:
 - a) у првом кварталу као просјек стања укупног капитала на крају четвртог квартала претходне године и првог квартала текуће године,
 - b) у другом кварталу као просјек стања укупног капитала на крају четвртог квартала претходне године, првог и другог квартала текуће године,
 - c) у трећем кварталу као просјек стања укупног капитала на крају четвртог квартала претходне године, првог, другог и трећег квартала текуће године и
 - d) у четвртом кварталу као просјек стања укупног капитала на крају четвртог квартала претходне године и првог, другог, трећег и четвртог квартала текуће године.

ДИО ТРЕЋИ – ИНДИКАТОРИ ФИНАНСИЈСКОГ ЗДРАВЉА

Члан 32.
(Индикатори финансијског здравља)

- (1) ЦББиХ компилира свих 17 (седамнаест) основних индикатора и 6 (шест) од укупно 12 (дванаест) препоручених индикатора предвиђених Водичем, те два додатна FSI.
- (2) Почев од четвртог квартала 2021. године, проширен је обухват FSI и они се извјештавају у складу са доступношћу података за период 2018 - 2021. Раније извјештавани индикатори који су обухваћени методолошким измјенама, су прерачунати за претходне периоде.
- (3) Индикатори финансијског здравља груписани су у пет категорија, како слиједи:
 - a) FSI за капитал,
 - b) FSI за квалитет активе,
 - c) FSI за профитабилност,
 - d) FSI за ликвидност и
 - e) FSI за тржишни ризик.

Члан 33.
(FSI за капитал)

- (1) Индикатори који мјере адекватност капитала су:
 - a) Стопа основног капитала,
 - b) Стопа регулаторног капитала,
 - c) Стопа редовног основног капитала,
 - d) Стопа финансијске полуге,
 - e) NPL умањен за резервисања према регулаторном капиталу,
 - f) Велике изложености у односу на капитал.
- (2) Стопа основног капитала је индикатор из основног сета FSI који се базира на концепту основног капитала који је дефинисао Базелски комитет за банкарску супервизију (BCBS). Индикатор мјери колико банка има доступног и одмах расположивог капитала како би могла апсорбовати неочекиване губитке и остати солвентна. Адекватност капитала мјерена овим индикатором израчунава се као омјер основног капитала (Tier 1) и укупног износа изложености ризику. Капитални захтјев односно минимална прописана стопа основног капитала коју банке морају у сваком тренутку испуњавати износи 9%.
- (3) Стопа регулаторног капитала је индикатор из основног сета FSI који одражава капиталну снагу односно способност банке да издржи шокове и покрије неочекиване губитке. Адекватност капитала мјерена овим индикатором израчунава се као омјер регулаторног капитала и укупног износа изложености ризику. Капитални захтјев односно минимална

прописана стопа регулаторног капитала коју банке морају у сваком тренутку испуњавати износи 12%.

(4) Стопа редовног основног капитала је нови FSI из основног сета индикатора који је заснован на најквалитетнијем слоју капитала. Адекватност капитала мјерена овим индикатором израчунава се као омјер редовног основног капитала и укупног износа изложености ризику. Капитални захтјев односно минимална прописана стопа редовног основног капитала коју банке морају у сваком тренутку испуњавати износи 6,75%.

(5) Стопа финансијске полуге је FSI из сета основних индикатора финансијског здравља који је заснован на концепту из Базел III оквира и рачуна се као омјер основног капитала и мјере укупне изложености банке. Овај индикатор служи као додатни показатељ капитализације који није базиран на мјери осјетљивости на ризик. Банке имају обавезу да одржавају стопу финансијске полуге у минималном износу од 6%.

(6) Неквалитетни кредити (NPL) умањени за резервисања према регулаторном капиталу је индикатор из основног сета FSI који показује способност банака да из капитала апсорбују губитке произашле из неквалитетних кредита који нису покривени резервисањима. Израчунава се као омјер између неквалитетних кредита умањених за резервисања и регулаторног капитала.

(7) Велике изложености у односу на капитал је нови FSI из сета додатних индикатора финансијског здравља и идентифицира рањивости које произилазе из концентрације кредитног ризика. Рачуна се као омјер великих изложености и основног капитала. Индикатор мјери потенцијални негативан утицај на капитал у случају да један или више клијената према којима банка има велике изложености дођу у потешкоће приликом сервисирања својих обавеза.

Члан 34.

(FSI за квалитет активе)

(1) За мјерење квалитета активе ЦББиХ компилира FSI, како слиједи:

- a) Неквалитетна актива (NPA) према укупној активи,
- b) Неквалитетни кредити (NPL) према укупним кредитима,
- c) Резервисања за NPL према неквалитетним кредитима,
- d) Концентрација кредита према економској дјелатности.

(2) Неквалитетна актива (NPA) према укупној активи мјери квалитет активе банкарског сектора, односно учешће неквалитетне активе у укупној финансијској активи. Овај индикатор није уврштен ни у основни ни у препоручени сет индикатора финансијског здравља у Водичу, али је креиран јер представља добар основ за анализу стања квалитета активе банкарског сектора. Вриједност индикатора се израчунава као омјер билансних и ванбилансних изложености распоређених у ниво кредитног ризика 3 у односу на укупне билансне и ванбилансне изложености које представљају укупну финансијску активу. Вриједности индикатора, усклађених са важећим регулаторним оквиром су ретроактивно прерачунате за периоде почевши од првог квартала 2020. године, од када се индикатор израчунава у односу на укупну финансијску имовину.

(3) Неквалитетни кредити (NPL) према укупним кредитима представљају индикатор из основног сета FSI из Водича. Израчунава се као омјер између неквалитетних кредита и укупних кредита. Овај индикатор представља основну мјеру квалитете кредитног портфела.

(4) Индикатор резервисања за NPL према неквалитетним кредитима је нови FSI из основног сета индикатора који мјери износ будућих губитака који ће настати у случају да сви неквалитетни кредити буду отписани. Рачуна се као омјер износа резервисања за NPL-ove и укупних NPL-ova.

(5) Концентрација кредита према економској дјелатности је нови FSI из основног сета индикатора који мјери кредитни ризик повезан са превеликом концентрацијом кредита

према одређеним економским дјелатностима. Велика изложеност према појединачним економским дјелатностима може сигнализирати рањивост банака у односу на ниво активности, цијене или профитабилност тог сектора или дјелатности. Ако се стање у секторима у којима банке имају прекомјерну кредитну концентрацију погоршава, доћи ће и до погоршања квалитете кредитног портфолија. Индикатор се рачуна као омјер концентрације кредита према 3 економске дјелатности којима су банке највише изложене и укупних кредита нефинансијским предузећима.

Члан 35. (FSI за профитабилност)

- (1) За мјерење профитабилности, ЦББиХ компилира FSI, како слиједи:
 - a) Поврат на просјечну активу (ROAA),
 - b) Поврат на просјечни капитал (ROAE),
 - c) Нето приход од камата према укупном приходу,
 - d) Приход по основу трговања финансијским инструментима према укупном приходу,
 - e) Некаматни расходи према укупном приходу,
 - f) Трошкови плата и доприноса према некаматним расходима.
- (2) Поврат на просјечну активу (ROAA) је FSI из сета основних индикатора финансијског здравља и намијењен је мјерењу ефикасности банака у кориштењу своје активе. Овај FSI даје процјену добити која може послужити за покривање губитака у односу на активу. ROAA се рачуна као омјер добити прије пореза и просјечне активе, при чему је вриједност индикатора исказана на годишњем нивоу. У називнику се користи просјечно стање активе у посматраном периоду.
- (3) Поврат на просјечни капитал (ROAE) је FSI из сета основних индикатора финансијског здравља и мјери ефикасност банака у кориштењу капитала. Овај FSI даје процјену просјечне добити која може послужити за покривање губитака у односу на капитал. Израчун индикатора ROAE је усклађен с Водичем и рачуна се као омјер добити након опорезивања и просјечног капитала, при чему је вриједност индикатора исказана на годишњем нивоу. У називнику се користи просјечно стање укупног капитала у посматраном периоду.
- (4) Нето приход од камата према укупном приходу је FSI из сета основних индикатора финансијског здравља и рачуна се као омјер нето прихода од камата и укупног прихода. Нето приход од камата представља разлику између укупних прихода од камата и укупних расхода од камата.
- (5) Приход по основу трговања финансијским инструментима према укупном приходу спада у сет препоручених индикатора финансијског здравља у Водичу и има за циљ да обухвати удио прихода од активности банака на финансијским тржиштима, укључујући и приходе од трговања валутама, у укупним приходима банака, те на тај начин помаже у процјени ризика из пословног модела. Индикатор представља омјер између прихода по основу трговања финансијским инструментима и укупног прихода.
- (6) Некаматни расходи према укупном приходу је FSI из сета основних индикатора финансијског здравља и мјере удио некаматних расхода у укупном приходу. У некаматне расходе се убрајају само оперативни расходи (трошкови плата и доприноса, трошкови пословног простора, остале фиксне активе и режија и остали оперативни трошкови) с обзиром да индикатор пружа увид колико је укупног прихода довољно да се покрију оперативни трошкови.
- (7) Трошкови плата и доприноса према некаматним расходима је индикатор из сета препоручених индикатора финансијског здравља у Водичу и мјери удио трошкова особља у некаматним расходима.

Члан 36.
(FSI за ликвидност)

(1) FSI за ликвидност чине:

- a) Ликвидна средства према укупним средствима,
- b) Ликвидна средства према краткорочним финансијским обавезама,
- c) Коефицијент покрића ликвидности (LCR),
- d) Коефицијент нето стабилних извора финансирања (NSFR),
- e) Краткорочне финансијске обавезе према укупним финансијским обавезама,
- f) Депозити према кредитима.

(2) Ликвидна средства према укупним средствима је FSI из сета основних индикатора који показује колико је банкарски сектор осјетљив на кризу ликвидности, односно колико је способан да задовољи очекивану и неочекивану потражњу за готовином. Овај FSI се израчунава као омјер између ликвидних средстава и укупне активе. Ликвидна средства састоје се од готовине и депозита и других финансијских средстава с роком доспијећа мањим од три мјесеца, не рачунајући међубанкарске.

(3) Ликвидна средства према краткорочним финансијским обавезама је FSI из сета основних индикатора који даје назнаку до које мјере банке могу издржати повлачење краткорочних средстава, а да се не суоче с проблемом ликвидности. Овај FSI се израчунава као омјер између ликвидних средстава и краткорочних финансијских обавеза.

(4) Коефицијент покрића ликвидности (LCR) је FSI из сета основних индикатора који показује способност банака да издрже тридесетодневни сценариј стреса ликвидности. Овај FSI се израчунава као омјер између заштитног слоја ликвидности, што су средства која би била ликвидна у временима стреса и нето ликвидносних одлива који се израчунавају у складу са утврђеним параметрима сценарија у наредних 30 календарских дана. Заштитни слој ликвидности и нето ликвидносни одливи су дефинисани у дијелу два ове методологије. Банке су дужне одржавати LCR у износу од најмање 100%.

(5) Коефицијент нето стабилних извора финансирања (NSFR) је FSI из сета основних индикатора који показује способност банака да издрже тржишне поремећаје у периоду од годину дана. Овај FSI се израчунава као омјер расположивог стабилног финансирања и потребног стабилног финансирања. Расположиво и потребно стабилно финансирање су дефинисани у дијелу два ове методологије. Минимални захтијевани ниво коефицијента нето стабилних извора финансирања према Базелском комитету је најмање 100% на дневној основи.

(6) Краткорочне финансијске обавезе према укупним финансијским обавезама је индикатор који се не налази у сету FSI из Водича. Разлог за уврштавање овог индикатора у сет индикатора ЦББиХ јесте мјерење учешћа краткорочних у укупним финансијским обавезама, те представља мјеру ризика ликвидности узрокованог неочекиваним порастом удјела краткорочних у укупним финансијским обавезама. Израчунава се као омјер краткорочних финансијских обавеза и укупних финансијских обавеза.

(7) Индикатор депозити према кредитима спада у сет препоручених индикатора финансијског здравља у Водичу и рачуна се као омјер укупних депозита умањених за износ депозита банака и осталих финансијских институција и укупних кредита умањених за међубанкарске кредите. Депозити према кредитима је индикатор из препорученог сета индикатора финансијског здравља и показује проценат кредита финансиран из депозита клијената. Што је омјер мањи, ослањање на волатилне изворе средстава је израженије и ризик ликвидности је већи.

Члан 37.

(FSI за тржишни ризик)

- (1) FSI који мјере изложеност тржишном ризику јесу FSI који прате осјетљивост финансијског сектора на тржишне ризике, односно осјетљивост на кретања девизних курсева, каматних стопа и тржишта капитала.
- (2) ЦББиХ компилира FSI који мјере тржишни ризик, како слиједи:
- Кредити у страним валутама и индексирани кредити према укупним кредитима,
 - Обавезе у страним валутама према укупним финансијским обавезама,
 - Нето отворена позиција у иностраној валути у односу на капитал.
- (3) Кредити у страним валутама и индексирани кредити према укупним кредитима спада у сет препоручених индикатора финансијског здравља у Водичу. Овај индикатор показује учешће кредита у страним валутама и индексираних кредита у укупним кредитима. У земљама гдје је кредитирање у страним валутама дозвољено, посебно је важно пратити удио кредита резидената изражених у страним валутама у укупним кредитима, због повећаног ризика отплате таквих кредита у контексту велике девалвације или недостатка зарада у страним валутама. До трећег квартала 2016. године вриједност индексираних кредита и кредита у страним валутама у бројнику индикатора била је приказана на нето основи, односно умањена за исправку вриједности. Од четвртог квартала 2016. године, израчун показатеља је усклађен с Водичем и рачуна се као омјер кредита у страним валутама и индексираних кредита према укупним кредитима, при чему је вриједност кредита у бројнику и називнику исказана на бруто принципу. Вриједности индикатора усклађених с Водичем израчунате су ретроактивно за периоде почевши од првог квартала 2012. године.
- (4) Обавезе у страним валутама према укупним финансијским обавезама спадају у сет препоручених индикатора финансијског здравља у Водичу и мјере релативну важност страних извора финансирања унутар укупне пасиве. Овај индикатор је потребно посматрати заједно с индикатором из става (3) овог члана, јер је девизна изложеност банака мања ако су кредити пласирани у страним валутама финансирани изворима у страним валутама. Израчунава се као омјер обавеза у страним валутама и укупних финансијских обавеза. Показује колико је учешће обавеза у страним валутама у укупним финансијским обавезама увећаним за обавезе по основу финансијских деривата и умањене за финансијске деривате који чине активу банке.
- (5) Нето отворена позиција у иностраној валути у односу на капитал спада у сет основних FSI. Израчунава се као омјер нето девизне позиције и регулаторног капитала. Нето девизна позиција се израчунава као збир вриједности свих дугих и збир вриједности свих кратких индивидуалних позиција банака. Индивидуална девизна позиција (отворена позиција) представља разлику између ставки које се односе на поједину страну валуту (укључујући злато и друге племените метале) у активи и пасиви биланса банке изражених у домаћој валути (KM), укључујући потенцијалну добит или губитак. Индивидуална девизна позиција се обрачунава као збир износа ставки активе узетих с предзнаком плус и ставки пасиве узетих с предзнаком минус, при чему се у обрачун обавезно укључују и ванбилансне обавезе банке.

ДИО ЧЕТВРТИ – ПРЕЗЕНТИРАЊЕ И ДИСЕМИНАЦИЈА FSI

Члан 38.

(Презентација и дисеминација FSI)

- (1) FSI и подаци који се користе за израчунавање FSI се редовно објављују на веб страници ЦББиХ (http://statistics.cbbh.ba/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.html.aspx) и у ММФ-овој бази података (<https://data.imf.org/regular.aspx?key=63174545>).

(2) Фреквенција и датуми објављивања FSI налазе се у календару објављивања статистичких података на веб страници ЦББиХ.

Члан 39.

(Стављање ван снаге)

Даном ступања на снагу ове методологије престаје да важи Методологија за компилирање индикатора финансијског здравља, број: 122-17-2-521/17 ДС од 08.03.2017. године.

Члан 40.

(Ступање на снагу)

Ова методологија ступа на снагу сљедећег дана од дана објављивања на интранет страници.

Број: 122-17-2-852-8/22
Сарајево, 15.04.2022. године

ГУВЕРНЕР
др Сенад Софтић

Прилог I.

Супервизорски подаци и додатни подаци за израчун FSI које достављају агенције дефинисани су сљедећим подзаконским актима:

1. Одлука о израчунавању капитала банке, ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 81/17),
2. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о израчунавању капитала банке, ("Службене новине Федерације БиХ", број 37/20),
3. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о израчунавању капитала банке, ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 50/19),
4. Одлука о измјенама и допуни Одлуке о израчунавању капитала банке, ("Службене новине Федерације БиХ, број 81/20"),
5. Одлука о израчунавању капитала банке, ("Службени гласник РС број 74/17),
6. Одлука о измјени Одлуке о израчунавању капитала банака, ("Службени гласник РС број 114/17),
7. Одлука о извјештавању о адекватности капитала банке, ("Службени гласник РС број 116/17),
8. Одлука о измјени и допуни Одлуке о израчунавању капитала банака, ("Службени гласник РС број 48/19),
9. Одлука о измјени и допуни Одлуке о извјештавању о адекватности капитала банке, ("Службени гласник РС број 48/19),
10. Одлука о измјени и допуни Одлуке о израчунавању капитала банке, ("Службени гласник РС број 114/20),
11. Одлука о допуни Одлуке о израчунавању капитала банке, ("Службени гласник РС број 120/21),
12. Одлука о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 44/19),
13. Одлука о допунама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, ("Службене новине Федерације БиХ", број: 37/20),
14. Упутство за класификацију и вредновање финансијске активе ФБиХ, 05.07.2019. године
15. Одлука о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, ("Службени гласник РС број 48/19),
16. Одлука о измјени Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, ("Службени гласник РС број 109/19),
17. Одлука о измјени Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, ("Службени гласник РС број 73/21),
18. Упутство за класификацију и вредновање финансијске активе РС, Бања Лука, јуни 2019. године,
19. Одлука о великим изложеностима банке, ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 81/17),
20. Одлука о великим изложеностима, ("Службени гласник РС број 89/17),
21. Одлука о измјени и допуни Одлуке о великим изложеностима, ("Службени гласник РС број 117/17),
22. Упутство за попуњавање извјештајних образаца за велике изложености, РС 20.12.2017. године,
23. Одлука о управљању ризиком ликвидности банке, ("Службене новине Федерације БиХ", број 39/21),
24. Упутство за попуњавање извјештајних образаца за велике изложености, РС 20.12.2017. године,

25. Одлука о управљању ризиком ликвидности банке, ("Службене новине Федерације БиХ", број 39/21),
26. Упутство за извјештавање о NSFR ФБиХ, Сарајево септембар 2021. године,
27. Одлука о управљању ризиком ликвидности, ("Службени гласник РС број 62/21),
28. Упутство за извјештавање о коефицијенту покрића ликвидности, ("Службени гласник РС број 73/21),
29. Упутство за извјештавање о LCR у РС, Бања Лука, август 2020. године,
30. Упутство за извјештавање о коефицијенту нето стабилних извора финансирања, ("Службени гласник РС број 97/21),
31. Одлука о управљању девизним ризиком банке, ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 81/17),
32. Одлука о измјени Одлуке о управљању девизним ризиком банке, ("Службене новине Федерације БиХ", број: 37/20),
33. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о минималним стандардима за управљање девизним ризиком банака, ("Службени гласник РС број 74/17),
34. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о минималним стандардима за управљање девизним ризиком банака, ("Службени гласник РС број 56/20),
35. Одлука о извјештајима које банка доставља агенцији за банкарство ФБиХ према стандардизованом регулаторном оквиру (COREP), ("Службене новине ФБиХ бр. 86/20),
36. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о извјештајима које банка доставља Агенцији за банкарство ФБиХ према стандардизованом регулаторном оквиру (COREP), (Службене новине ФБиХ бр. 61/21),
37. Одлука о облику и садржају извјештаја које банке достављају Агенцији за банкарство Републике Српске ("Службени гласник РС број 120/21).